

**CZTEROLETNI STRATEGICZNY PLAN
DZIAŁANIA
GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR
2022-2025**

**CZTEROLETNI STRATEGICZNY PLAN DZIAŁANIA
GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR
2022-2025**

Spis treści

Wstęp.....	3
Wizja.....	4
Misja	4
Cele główne	4
Cel I. Wzmocnienie roli GUM jako koordynatora działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie metrologii.....	4
Cel II. Rozszerzenie zakresu i poziomu jakości świadczonych usług.....	5
Cel III. Budowanie partnerstwa z otoczeniem naukowym, gospodarczym i społecznym.....	5
Cel IV. Wzmocnienie pozycji GUM w międzynarodowym środowisku metrologicznym	6
Działania priorytetowe	6
Monitorowanie postępów w realizacji celów.....	7
Finansowanie.....	8
Zarządzanie planem strategicznym	8

Wstęp

Wsparcie polskiej gospodarki, jej innowacyjności i konkurencyjności oraz odpowiedniego poziomu życia obywateli w obszarach wykorzystujących infrastrukturę pomiarową zapewnią powołana do tego celu administracja miar i administracja probiercza. Administrację miar tworzą Główny Urząd Miar (GUM) oraz Okręgowe Urzędy Miar (OUM), a administrację probierczą GUM oraz Okręgowe Urzędy Probiercze (OUP).

GUM jest krajową instytucją metrologiczną. Działa na rzecz zagwarantowania zdolności pomiarowych niezbędnych dla zrównoważonego rozwoju gospodarki oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu jakości życia i zabezpieczenia interesów obywateli. Dostarcza nowoczesną wiedzę o pomiarach, udostępnia infrastrukturę pomiarową, wykonuje usługi metrologiczne na najwyższym poziomie w kraju oraz sprawuje nadzór nad przyrządami pomiarowymi i podmiotami podlegającymi regulacjom prawnym w tym zakresie. Jest istotnym i niezbędnym elementem krajowego systemu miar oraz reprezentuje Polskę na międzynarodowej arenie metrologicznej.

Działania GUM na rzecz szerokiego grona krajowych interesariuszy uzupełniają Okręgowe Urzędy Miar, które wywodzą swoją spójność pomiarową z GUM. Wykonują zadania obejmujące legalizację, ocenę zgodności, wzorcowanie i ekspertyzy przyrządów pomiarowych. Są odpowiedzialne za dopuszczenie przyrządów pomiarowych (stosowanych w ochronie zdrowia, życia i środowiska, bezpieczeństwa i porządku publicznego, praw konsumenta, przy pobieraniu opłat, podatków i innych należności budżetowych, przy dokonywaniu kontroli celno-skarbowej oraz w handlu) do obrotu i użytkowania oraz pełnią nad nimi nadzór metrologiczny w czasie ich stosowania. Zadania związane z metalami szlachetnymi i wyrobami z nich wykonanymi są realizowane przez Okręgowe Urzędy Probiercze. Obejmują one przeprowadzanie badań i oznaczanie wyrobów z metali szlachetnych oraz wyrobów zawierających metale szlachetne, a także nadzór nad wykonywaniem przepisów ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. – Prawo probiercze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1365).

Prezentowany *Czteroletni strategiczny plan działania GUM na lata 2022-2025*, zwany dalej „planem strategicznym” został przygotowany zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2166 oraz z 2021 r. poz. 1093) i jest spójny z wymienionymi poniżej strategicznymi dokumentami na poziomie krajowym, europejskim i światowym:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r.;
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – kompleksowy program reform i projektów strategicznych – projekt, kwiecień 2021;
- EURAMET Strategy 2020, Version 1.1 (05/2015);
- BIPM Strategic Plan (2018) – strategiczny plan Międzynarodowego Biura Miar, który obejmuje aktualne priorytety strategiczne (2018–2019) oraz szczegółowe plany strategiczne w perspektywie średnio- i długoterminowej (2020–2025);
- Europejski Zielony Ład (European Green Deal) zbiór inicjatyw politycznych Komisji Europejskiej, których nadrzędnym celem jest osiągnięcie neutralności dla klimatu w Europie do 2050 r.

Wskazane w dalszej części planu strategicznego cele główne obejmują działalność GUM i, w wybranym zakresie, działalność Okręgowych Urzędów Miar oraz Okręgowych Urzędów Probierczych.

Wizja

Główny Urząd Miar jest instytucją o wysokim potencjale badawczo-rozwojowym w dziedzinie metrologii, działającą na rzecz gospodarki i społeczeństwa. Wspomaga opracowywanie i wdrażanie nowoczesnych technologii.

Efektywnie buduje pozycję uznaną w Europie i na świecie krajowej instytucji metrologicznej.

Misja

Główny Urząd Miar – krajowa instytucja metrologiczna, łącząc długoletnie doświadczenie z nowoczesnym spojrzeniem na pomiary, zapewnia niezawodną i nowoczesną infrastrukturę metrologiczną, spełniającą zarówno najwyższe wymagania nauki i przemysłu wysokiej technologii, jak i wymagania obszaru prawnie regulowanego.

Działa na rzecz rozwoju gospodarki, bezpieczeństwa gospodarczego i technicznego państwa oraz poprawy jakości życia obywateli.

Cele główne

Kierując się misją i wizją, sformułowano następujące cele główne:

- I. Wzmocnienie roli GUM jako koordynatora działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie metrologii
- II. Rozszerzenie zakresu i poziomu jakości świadczonych usług
- III. Budowanie partnerstwa z otoczeniem naukowym, gospodarczym i społecznym
- IV. Wzmocnienie pozycji GUM w międzynarodowym środowisku metrologicznym.

W perspektywie czterech lat zakłada się wzmocnienie pozycji naukowej GUM oraz podwyższenie jakości funkcjonowania i użyteczności administracji miar, przede wszystkim dla podmiotów polskiej gospodarki i obywateli, a tym samym zapewnienia bezpieczeństwa metrologicznego kraju, jak również wzrost znaczenia polskiej instytucji metrologicznej na arenie międzynarodowej.

Planuje się zwiększenie uczestnictwa GUM w krajowych i europejskich programach badawczych oraz budowę infrastruktury metrologicznej wyprzedzającej potrzeby gospodarki.

Cel I. Wzmocnienie roli GUM jako koordynatora działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie metrologii

Dotychczasowa współpraca GUM z krajowymi ośrodkami naukowymi była niewystarczająca, w szczególności ze względu na brak wymiany informacji na temat działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie metrologii, prowadzonej zarówno przez ośrodki naukowe, jak i GUM. GUM jako wiodąca instytucja w krajowym systemie miar podejmie działania zmierzające do zmiany tej sytuacji. Sprzyjać temu będzie program Polska Metrologia (PM), uruchomiony na podstawie Komunikatu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 2 listopada 2021 r. o ustanowieniu programu pod nazwą „Polska Metrologia” i naborze wniosków. Ważnym uczestnikiem PM jest GUM wraz ze swoją infrastrukturą metrologiczną w Warszawie i powstającą w Świętokrzyskim Kampusie Laboratoryjnym GUM w Kielcach. Działanie w ramach programu pozwoli na integrację, inicjowanie i realizowanie wspólnych działań wielu ośrodków naukowych i instytucji w obszarze metrologii.

GUM aspirując do roli lidera działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie metrologii, zintensyfikuje działania naukowe i inne przedsięwzięcia w zakresie technologii pomiarowych. Wzmocni współpracę zarówno z krajowymi, jak i zagranicznymi jednostkami naukowymi oraz innymi podmiotami gospodarczymi w tym zakresie. Integralnym elementem będą podejmowane działania doskonalące kompetencje naukowo-badawcze i kwalifikacje kadry

GUM, obejmujące np. realizację doktoratów wdrożeniowych, udział w stażach zawodowych w zagranicznych NMI, w studiach podyplomowych oraz w kursach i szkoleniach doskonalących.

Cel II. Rozszerzenie zakresu i poziomu jakości świadczonych usług

Wzrost zakresu oferowanych usług będzie odpowiedzią na:

- rozwój i zastosowanie nanotechnologii w różnych dziedzinach życia;
- nowe obszary w metrologii związane między innymi z: farmacją, biotechnologią, medycyną, bezpieczeństwem żywności, energią, ochroną środowiska i przeciwdziałaniem zmianom klimatu, technologiami wymiany informacji, technikami satelitarnymi, ochroną prywatności obywateli, cyberbezpieczeństwem, nowymi technologiami, sztuczną inteligencją oraz sportem.

Wszystkie te zagadnienia wymagają rozszerzenia oferty usług wykonywanych przez administrację miar i administrację probierczą, jak i podniesienia ich jakości. Ważną rolę w tym procesie pełnić będą Okręgowe Urzędy Miar i Okręgowe Urzędy Probiercze. Szczególna uwaga zostanie skierowana na optymalizację i digitalizację procesu usług (w tym projekty ŚWITEŻ i TRANS-TACHO) oraz zwiększenie komunikacji z klientem. Zostaną uruchomione systemy informatyczne zapewniające dostęp do usług elektronicznych. W zakresie usług objętych regulacjami prawnymi będą prowadzone prace mające na celu uproszczenie procesu ich realizacji.

Ponadto w GUM planuje się wprowadzenie usług dla nowych dziedzin pomiarowych, takich jak akustyka podwodna, akustyka w zakresie częstotliwości infradźwiękowych, nanometrologia, badanie innowacyjnych materiałów do zastosowań w technice i medycynie itp. oraz rozszerzenie zakresów pomiarowych i dokładności świadczonych już usług. Zakłada się także zwiększenie liczby usług uznanych międzynarodowo (CMCs, Calibration and Measurement Capabilities – zdolności w zakresie wzorcowania i pomiarów) w bazie porównań kluczowych Międzynarodowego Biura Miar - KCDB (BIPM Key Comparison Database).

Cel III. Budowanie partnerstwa z otoczeniem naukowym, gospodarczym i społecznym

Partnerska współpraca GUM z otoczeniem naukowym, gospodarczym i społecznym jest nieodzownym warunkiem efektywnego funkcjonowania i konkurencyjności gospodarki w skali lokalnej, krajowej, regionalnej i globalnej.

Poprzez zacieśnienie relacji nauka – przemysł – administracja miar, zostanie wzmocniona integracja środowisk zajmujących się metrologią, co będzie miało bezpośredni wpływ na wyznaczenie kierunków badań i rozwoju. Ważną rolę w tym procesie odegra PM, wspierający prowadzenie przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki we współpracy z GUM badań naukowych, prac rozwojowych w obszarach związanych z metrologią, a także udział GUM jako partnera w różnych wydarzeniach gospodarczych (np. Świętokrzyskie Forum Ekonomiczne, Targi Przemysłowej Techniki Pomiarowej CONTROL-STOM, Międzynarodowe Targi Analityki i Techniki Pomiarowych EuroLab). Współpraca ta umożliwi identyfikację problemów i potrzeb w zakresie wzorców i metod pomiarowych oraz ich rozwiązań.

Ponadto równolegle będą prowadzone prace na rzecz rozwoju kadr administracji miar oraz działania obejmujące promocję najnowszych rozwiązań i innowacji, organizację różnego rodzaju wydarzeń o charakterze naukowym, popularno–naukowym i edukacyjnym (transfer wiedzy).

Istotnym elementem budowy partnerstwa będzie również kontynuacja współpracy z:

- krajową jednostką akredytującą – Polskim Centrum Akredytacji (PCA), w tym organizację i prowadzenie krajowych porównań międzylaboratoryjnych;
- krajową jednostką normalizacyjną – Polskim Komitetem Normalizacyjnym (PKN), w tym udział w pracach komitetów technicznych działających przy PKN.

Ścisła współpraca z różnymi podmiotami gospodarki i nauki pozwoli na realizację zadań związanych z różnymi obszarami życia społecznego i gospodarczego, w których rzetelny pomiar odgrywa kluczową rolę. Dzięki niej będzie możliwe skuteczne wsparcie metrologiczne dla nowych i rozwijających się dziedzin, wdrażanie nowych metod pomiarowych oraz transfer technologii.

Cel IV. Wzmocnienie pozycji GUM w międzynarodowym środowisku metrologicznym

GUM – krajowa instytucja metrologiczna jest istotnym elementem w światowym systemie miar, co determinuje jego działania w tym obszarze. Na podstawie umów międzynarodowych zaangażowany jest w działalność organizacji o zasięgu:

- globalnym – Międzynarodowe Biuro Miar (BIPM) i Międzynarodowa Organizacja Metrologii Prawnej (OIML);
- regionalnym – Europejskie Stowarzyszenie Krajowych Instytucji Metrologicznych (EURAMET) i Europejska Współpraca w Dziedzinie Metrologii Prawnej (WELMEC).

Ponadto ważne znaczenie ma współpraca bilateralna z krajowymi instytucjami metrologicznymi innych krajów, obejmująca wspólne działania w obszarze metrologii naukowej, stosowanej i prawnej. Kontynuowana będzie współpraca w ramach podpisanych już umów z Hiszpanią, Ukrainą, Mołdawią i Czechami.

Planuje się wzrost aktywności GUM w pracach ww. organizacji międzynarodowych, w tym zwiększenie zaangażowania w działalność organów kierowniczych (Kierownictwo GUM) i roboczych tych instytucji (pracownicy GUM) oraz intensyfikację uczestnictwa GUM w europejskich projektach badawczych, a w szczególności w nowym programie koordynowanym przez EURAMET – EPM (Europejskie Partnerstwo w Dziedzinie Metrologii). Szczególny nacisk położony będzie na inicjowanie przez GUM różnych form współpracy, np. porównań międzynarodowych, staży i szkoleń, wspólnych prac badawczych, opracowywania przewodników dotyczących zagadnień metrologicznych.

GUM będzie także otwarty na współpracę związaną z aktywnością kraju w ramach różnych międzynarodowych inicjatyw, np. Inicjatywa Trójmorza.

Efektom tych działań będzie realny wpływ na międzynarodową politykę w obszarze metrologii oraz dostęp do unikatowej wiedzy.

Działania priorytetowe

1. Uruchomienie funkcjonalności Świętokrzyskiego Kampusu Laboratoriów GUM (I. etap) i rozpoczęcie prac związanych z etapem II.
2. Stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju i doskonalenia kadr, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju naukowego pracowników, między innymi poprzez realizację doktoratów wdrożeniowych.
3. Realizacja projektów finansowanych ze środków krajowych (w tym program Ministra Edukacji i Nauki „Polska Metrologia”), Unii Europejskiej oraz innych.
4. Informatyzacja administracji miar i administracji probierczej.

5. Modernizacja obiektów i wyposażenia pomiarowego administracji miar i administracji probierczej.

Monitorowanie postępów w realizacji celów

Poziom realizacji celów będzie mierzony poprzez określanie wartości następujących wskaźników:

Cel I. Wzmocnienie roli GUM jako koordynatora działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie metrologii			
Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa 2018 ÷ 2021	Wartość docelowa 2022 ÷ 2025
Artykuły naukowe* pracowników GUM <i>(Liczba oznacza artykuły naukowe pracowników GUM w okresie sprawozdawczym. Wartość wskaźnika określamy co roku. W okresie sprawozdawczym podajemy jako sumę z poszczególnych lat.)</i>	Liczba	21	30
Rozpoczęte przewody doktorskie <i>(Liczba oznacza rozpoczęte przewody doktorskie na wnioski pracowników GUM w okresie sprawozdawczym. Wartość wskaźnika określamy co roku. W okresie sprawozdawczym podajemy jako sumę z poszczególnych lat.)</i>	Liczba	2	10
Cel II. Rozszerzenie zakresu i poziomu jakości świadczonych usług			
Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa 2018 ÷ 2021	Wartość docelowa 2022 ÷ 2025
Nowe usługi metrologiczne <i>(Liczba oznacza nowe i udoskonalone usługi uruchomione w GUM, OUM i OUP w okresie sprawozdawczym. Wartość wskaźnika określamy co roku. W okresie sprawozdawczym obliczamy jako sumę z poszczególnych lat.)</i>	Liczba	56	70
Cel III. Budowanie partnerstwa z otoczeniem naukowym, gospodarczym i społecznym			
Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa 2021	Wartość docelowa 2022 ÷ 2025
Wspólne krajowe projekty B+R wynikające z podpisanych umów <i>(Liczba oznacza realizowane, we współpracy z sygnatariuszami umów, projekty B+R w okresie sprawozdawczym. Wartość wskaźnika określamy co roku. W okresie sprawozdawczym obliczamy jako sumę nowych projektów z poszczególnych lat.)</i>	Liczba	1	20
Cel IV. Wzmocnienie pozycji GUM w międzynarodowym środowisku metrologicznym			
Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa 2018 ÷ 2021	Wartość docelowa 2022 ÷ 2025
Udział GUM w międzynarodowych projektach <i>(Liczba oznacza nowe projekty, których realizacja rozpoczęła się w okresie sprawozdawczym. Wartość wskaźnika określamy co roku. W okresie sprawozdawczym obliczamy jako sumę z poszczególnych lat.)</i>	Liczba	23	28

*) Artykuły naukowe w rozumieniu § 8 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej tj. artykuły naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowych i w recenzowanych materiałach z międzynarodowych konferencji naukowych, zamieszczonych w wykazie czasopism i materiałów sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zwanym dalej „wykazem czasopism”.

Finansowanie

Głównym źródłem finansowania działań realizowanych przez administrację miar i administrację probierczą będą środki pochodzące z budżetu państwa zgodnie z planami finansowymi oraz z Europejskich Funduszy Strukturalnych i z Komisji Europejskiej (Program Horyzont Europa). Finansowanie projektów, realizowanych we współpracy z partnerami naukowymi i gospodarczymi, których GUM nie będzie bezpośrednim beneficjentem, będzie oparte o środki pozyskiwane i wydatkowane przez tych partnerów.

Szczegółowa wielkość i struktura kosztów poszczególnych przedsięwzięć będzie określona w procesie inicjowania konkretnych projektów.

Oszacowanie kosztów finansowania wdrażania planu strategicznego nastąpi w ramach rocznych planów działania GUM.

Zarządzanie planem strategicznym

Czteroletni strategiczny plan działania GUM, po zaopiniowaniu przez Radę Metrologii i zatwierdzeniu przez ministra właściwego ds. gospodarki, będzie wdrażany poprzez przygotowane i przedstawione ww. ministrowi *Roczne plany działania Głównego Urzędu Miar*, konkretyzujące i uszczegóławiające zapisy planu strategicznego.

Poziom realizacji planu strategicznego będzie podlegał regularnym przeglądom i ewaluacji. Informacje nt. oceny postępu realizacji działań priorytetowych i stopnia osiągnięcia celów głównych, a także nt. konieczności wprowadzenia aktualizacji będą zawarte w sprawozdaniach z wykonania rocznych planów działania GUM.

Za wdrażanie planu strategicznego jest odpowiedzialny Prezes, a za monitorowanie procesu - właściwa komórka organizacyjna GUM.